

Průvodce živou & neživou přírodou

**Ladislav
Kovář**

Ladislav Kovář

**PRŮVODCE ŽIVOU & NEŽIVOU
PŘÍRODOU**

Copyright:

Autor: Ladislav Kovář

Vydal: Martin Koláček - E-knihy jedou

2015

ISBN:

978-80-7512-121-9 (ePub)

978-80-7512-122-6 (mobipocket)

978-80-7512-123-3 (pdf)

ÚVODEM

Tato kniha měla vzniknout již dávno, stala by se tak logickou protiváhou na misce vah, které byly dosud jednostranně zatíženy celou řadou nekritických publikací, jež bezdůvodně a nelogicky popisovaly a opěvovaly takzvané krásy a romantiku přírody.

Je proto skutečně nejvyšší čas tuto strašnou nerovnováhu napravit a vykreslit přírodu ve skutečných, temných barvách. Je již bezpodmínečně nutné, napravit dílo pomýlených autorů, kteří zaplavili svět nebezpečnými pavědeckými hypotézami, popisujícími přírodu mylně, jako jakési místo vhodné, či snad dokonce příjemné, pro život lidských bytostí. Tyto hrozné, falešné a nostalgické představy o přírodě nemají v dnešní době žádnou platnost.

Ve skutečnosti tomu bylo, je a samozřejmě bude vždy jinak. Příroda je pro moderní druh člověka, kterého budeme v této rukověti dále označovat „člověkem industriálního typu“ nebo také více česky „člověkem průmyslového typu“, prostředím krajně nepřátelským, zcela nepřirozeným a veskrze životu nebezpečným. V dnešní době pravdivých informací se nemusíme bát vyslovit nahlas celou pravdu: divoká volná příroda je pro člověka průmyslového typu nebezpečná přímo smrtelně!

Na to, proč tomu tak je, přináší nespočet odpovědí právě tato příručka. Přeneseme-li se v představách do dávné minulosti lidstva, mohli bychom s velkou dávkou nadsázky konstatovat, že tenkrát snad byla divoká příroda jakýmsi lůnem a kolébkou našich primitivních a ubohých prapředků, kteří ale byli prakticky úplně odkázáni na milost a nemilost oné smrtící přírody. Dnešní pohled na přírodu je ale úplně jiný - objektivní. Jakmile lidé jen trochu nabrali rozum, prakticky ihned pochopili, jak je neustálý boj s nepřátelskou přírodou o holý život zaměstnává a vyčerpává. Logickým a správným řešením těchto patálií bylo co nejrychlejší opuštění této takzvané kolébky. Každý dnešní člověk, byť by měl jen to nejnižší vzdělání, okamžitě pochopí, že to byla jediná možná a správná cesta dalšího sociálně kulturního vývoje lidstva. Jedině na této cestě se mohl původní primitivní člověk - zvíře nebo chcete-li, člověk - opice, dostat na všeobecně vyšší stupeň vývoje. Neustálým bojem s nepřátelským prostředím okolní divoké přírody, přes krušné a nezáviděníhodné fáze sběrače, lovce, pastevce a primitivního zemědělce, se archaický druh člověka vymanil z područí divoké a nevladatelné přírody a stal se konečně v poslední a zatím ovšem velmi krátké fázi vývoje, člověkem v pravém smyslu slova, totiž člověkem industriálního typu.

Pomineme-li krajně idealistickou představu o stvoření člověka druhu Homo sapiens, kterého měl vytvořit Bůh uplácáním z hlíny, musí to být jasné každému. Nakonec byli vyhnáni z ráje i lidé Bohem stvoření, takže se stejně ocitli v divočině. V současné době s námi na Zemi stále žijí lidé z doby kamenné a další různí neznabozi, pohané a

ignoranti vývoje, které tyto závažné myšlenky nijak nezajímají. Jsou to kmeny primitivních lidí, o kterých jejich nesoudní obdivovatelé v období romantizmu tvrdili, že to jsou „děti ráje“, žijící v „panenské přírodě“. To jsou ale hrozné omyly. Věděli to již prvotní křesťané počátkem našeho letopočtu, kteří se ani zdaleka nemohli chlubit množstvím příjemných a užitečných věcí, kterými disponuje rozvinutá industriální společnost dnes, a přesto měli o ráji ve srovnání s divokou přírodou zcela protichůdné představy. Život v nehostinných podmínkách divoké přírody totiž není podle žádných filozofických směrů, včetně všech ateistických, oním vysněným rájem. Je tomu přímo naopak! Pro civilizovaného člověka moderního typu je život v divočině přímo peklem. Jedinou možnou záchranou je okamžitý únik ze smrtících spárů tohoto pekla. Příroda tedy bezesporu žádným rájem není, naopak, pro současného civilizovaného člověka představuje téměř bez výjimky jeho rakev.

Abychom se mohli věnovat v této knize brutálním atakům vycházejícím z divoké přírody prakticky na každém kroku, osvětlíme si hned na tomto místě pojem divoká příroda, aby bylo jasné, o čem budeme hovořit.

Lidé mají v dnešní době řadu možností, jak se mohou dostat na místa šokujících nebezpečí.

Jsou to místa na Zemi, která byla pro naše předky úplně nedostupná a nedosažitelná. Přesně řečeno, tato místa pro ně byla tabu. Jednoduchou pravdou asi je, že lidé v těchto dávných časech neměli čas a ani žádnou chuť navštěvovat nebezpečná místa děsu a hrůzy. Pro staré Řeky byla tato hrůzná místa předmětem nejtemnější mytologie, byla vyhrazena pouze hromovládným bohům. Jedině bohové měli podle tehdejších představ sílu a moc danou nadpřirozenými schopnostmi, aby mohli čelit děsuplným a smrtelným nástrahám takových míst v divoké přírodě. Jako v jiných případech musíme přiznat starým Řekům racionální pohled na svět kolem sebe a notnou dávku zdravého rozumu. Ten ale jakoby naši někteří současníci úplně ztratili...

Jak jinak by je totiž mohla napadnout šílená myšlenka, vydat se bez jakékoli řádné přípravy do divočiny a ještě ke všemu do těch nejděsivějších míst, jaké si lze představit?

Jaká místa to jsou? Na to se budeme snažit získat odpovědi právě v této rukověti, kde budou popsána, rovněž budou blíže popsána smrtící rizika hrozící při návštěvách takových míst.

Vyhledávání takových míst, ať již nevědomky či snad dokonce vědomě, za nezkaleného rozumu, představuje pro každého čirý hazard se svým vlastním holým životem. Takové počínání můžeme bez rozpaků přirovnat ke skoku do čerstvě vykopaného hrobu. A to je prosím třeba zdůraznit: v dnešní době se vlastně jedná jen o pouhé zbytky a fragmenty

původní divoké přírody, které jsou roztroušené značně daleko od industriálních sfér civilizovaného světa moderní společnosti. Pokud, nedej Bože, někteří absolutně nezodpovědní jedinci dokonce uvažují o přímé návštěvě těchto děsivých míst v divočině, dá se předpokládat jejich neodvratný a příšerný skon během zcela krátkého času.

Nyní by již každému mělo být úplně jasné, že se rizika s tím spojená zvyšují téměř k totální jistotě skonu, pěstováním takzvaných moderních adrenalinových sportů a dalších podobných šílených aktivit přímo v lůně divočiny. Takové chování přináší pro člověka industriálního typu nekontrolovatelná rizika, vedoucí spolehlivě k rychlé smrti a to ještě v tom lepším případě. V případě horším to přežije, ale jen s obtížemi a dostane do spárů neblaze proslulých zdravotnických zařízení a jeho zloprověstnému personálu. Potom hrozí, že se jeho neodvratný skon o něco oddálí. O těchto aktivitách budeme v knize přemýšlet, již nyní je ale na místě varování. Ve svém vlastním zájmu a v zájmu vašich dětí, neposkytujte adolescentům žádné informace o těchto sportech. Je to skupina osob obzvláště náchylná k příjmu ztřeštěných nápadů a není moudré, aby ji v tom ještě podporovali starší, nekritičtí příslušníci vlastní rodiny. Starší lidé mají často slabší základní instinkty pro zachování holého života, jenže mladí lidé mají na rozdíl od nich ještě jistý čas života před sebou.

Pokud někdo není schopen odolávat vábením adrenalinového opojení, může nechat tuto smrtící vášeň propuknout alespoň v přirozeném a příjemném prostředí industriální společnosti a ne v divoké přírodě. Namátkou jmenujme několik lehce dosažitelných smrtících prostředků a zařízení industriální sféry pro adrenalinové hrátky, jsou to vlaky, tramvaje, metra, letadla, lodě, osobní a nákladní auta, motocykly, exkavátory, buldozery, parní vály, ale také tovární komíny, výškové budovy, stožáry elektrického vedení vln a mnohé jiné. Řada informovanějších zájemců již pochopila jak na to. V současné době patří mezi preferované adrenalinové zábavy jízdy na střeších elektrických vlakových souprav za plného provozu.

Nebezpečí předčasného skonu lze ale vychutnat i při jízdě uvnitř prostředků MHD, je-li příliš klidná, stačí nedodržovat jen pár zbytečně opatrnických nařízení a předpisů, které stejně nikdo nečte a rázem se ocitnete na hraně příšerné smrti. Člověk, požadující svou denní dávku strachu, ji může mít i bez vlastního přičinění, v dopravě vždy hrozí ztráta holého života, kolize, havárie a požáry jsou zde na denním pořádku. Některým pasažérům stačí jen taková strašná představa, aby jim probíhal mrazivý pocit kolem páteře a orosili se ledovým potem.

Vraťme se ale zpět k volné divoké přírodě, které se také někdy žoviálně říká divočina.

Tam žádná lidské pravidla a nařízení neplatí, příroda si prostě dělá, co chce.

Naši předkové možná kdysi dávno znali o způsobech chování a boje proti nebezpečí přírody nějaká pravidla, protože jim ani nic jiného nezbývalo, důkazem toho je naše přežití a dnešní svět, ale dnes ta pravidla prakticky nezná nikdo. A to byl jeden z hlavních motivů vzniku této rukověti. Dosud totiž nikdo nesestavil opravdu kvalitní a fundovanou příručku pro moderního člověka, která by mu poradila, co dělat, když se ocitne tváří v tvář nespoutané divoké přírodě a jak proti ní účelně bojovat. Bohužel i v dnešní době dochází k politováníhodným případům, kdy se lidé násilně (nebo snad

dokonce i dobrovolně!?) ocitnou v divoké přírodě. Ve společnosti, která různými manuály, příručkami, návody, rádci a poradci přímo hýří, je sotva pochopitelné, že neexistuje soubor rad a doporučení, jak s přírodou bojovat a jak se smysluplně bránit smrtícím atakům nezvladatelné divoké přírody. Tento stav byl již dlouhou dobu zcela neúnosný a volal po nápravě, výsledkem by měla být tato přelomová kniha, kterou právě držíte v ruce.

KAPITOLA I.

Co to je příroda?

Každá publikace erudovaných odborníků by měla začínat osvětlením základních pojmů, i když to není příliš záživné. V případě této knihy ale bude situace celkem jednoduchá, bude nám stačit vymezit si pojem „příroda“, abychom věděli, do čeho vlastně jdeme. O pojmu příroda budeme uvažovat vždy jen teoreticky, v žádném případě se nedoporučuje získávat poznatky o divoké přírodě prakticky. Popíšeme si podrobněji místa, kde na nás číhají zážitky nejhorsího kalibru a ač si to ještě mnozí dosud nechtějí uvědomit, může tam na ně čekat brutální smrt.

Nejdříve je nutné odfouknout z pojmu příroda romantický opar z 19. století a zbavit ho starých a dnes již neplatných významů. Potom už by se nikdo neměl divit, že v této knize zásadně nebudeme používat výrazy a spojení jako např.: rajská příroda, panenská příroda, kolébka lidstva, matka příroda nebo třeba krásná příroda. Pokud snad bude takové paradoxní slovní spojení použité, bude označovat příklady smrtelně nebezpečných prostředí pro moderního člověka.

V této příručce bude totiž pojem příroda vyložen a chápán správně: jako celá životu nebezpečná biosféra planety Země. Někteří lidé jsou v dnešní době tak nezodpovědní, že se mohou za pomoci různých technických prostředků a aparatur dostat prakticky na kterékoli místo v biosféře naší planety. Můžeme také konstatovat, že se dostanou prakticky kam je napadne. Biosféra je oblast v blízkosti zemského povrchu, ve které se vyskytují nějaké formy života, byť třeba i primitivní. Život se dá najít v ovzduší, což je plynný obal zeměkoule, ale i ve vodě a v půdě, tak tam všude se budeme pohybovat, ovšem jen v myšlenkách, v žádném případě se nedoporučuje reálná návštěva těchto oblastí!

Člověk může v dnešní době vylétnout až do kosmického prostoru, tuto nehostinnou a bezživotnou oblast ponecháme bez popisu svému osudu pro malý počet osob, které se tam mohou dostat. Bude těžkým úkolem popsat jen náš starý známý svět se spoustou nebezpečí a hrůzy, představovaný ovzduším, obrovským vodním prostředím a neméně děsivým prostředím pevnin. Odhalí se tak komplexně pravá tvář takzvané pozemské přírody.

Odborně se tato tři prostředí nazývají atmosféra, hydrosféra a litosféra. O vesmíru budeme pouze konstatovat, že by byl bez nejmodernější techniky úplně nedostupný a tak by to mělo také zůstat, ale nezůstane. Zastaralé přírodní prostředí na Zemi jednoho

dne doslouží, takže nás vlastně příroda donutí vytvořit si v budoucnu nové prostředí dle všech požadavků moderních lidí někde ve vesmíru. Takové zcela umělé prostředí by mohlo být pro člověka konečně tím ideálním a prvotřídním prostředím, po kterém již delší dobu touží. Bude odpovídat všem přirozeným potřebám industriálního typu člověka. Možná se dočkáme toho, že lidé budou okupovat planetu Mars, kde si vytvoří z gruntu nové a plně vyhovující prostředí pro život. Konec konců, nic jiného jim nezbude, protože na Zemi doslouží jak příroda, tak nakonec i oblasti industriálních zón. Všechny zdroje surovin pro naše úžasné pomůcky industriálního člověka, typu výrobků na jedno použití, se vyčerpají, tak co by měl vlastně člověk dále na Zemi pohledávat? Je docela možné, že se takto lidstvo jednou provždy zbaví původní nepřátelské divoké přírody na Zemi, o které se v období romantizmu tvrdilo, že je „matkou“, ale to mohlo platit snad jen pro naše ubohé předky na stromech, pro moderní lidi je příroda ve své původní podobě jen zlou macechou.

Tyto kouzelné vize z budoucnosti ale musíme rychle opustit a vrátit se do tvrdé reality.

V současném světě na nás divoká příroda stále ještě číhá, leckdy přímo za humny.

Naše stará známá biosféra Země se ještě zdaleka nevzdala, i když někteří pseudovědci se nám snaží namluvit opak. Nesprávně tvrdí, že mají přírodu „pod palcem“, jako by o ní věděli vše. Pravdou je pravý opak a i kdyby snad něco věděli, nemá lidstvo ani jako celek možnosti nad přírodou zvítězit. Vyberme si proto náhodně několik otázek, kterých jsou ale další tisíce, o nichž nám oficiální věda tvrdí, že na ně zná odpovědi, ale ve skutečnosti je nezná a o řešení takových situací si může nechat jenom zdát.

Prý to nejsou otázky nijak závažné, možná pro ony vědce, pro nás ale mají důležitost přímo zásadní. Takové zásadní problémy bez odpovědí a natož řešení, se dají lehce poznat podle toho, že na ně oficiální vědci odpovídají zcela protichůdně. Jedna skupina pseudovědců tvrdí přesný opak toho, co skupina jiná.

Umí klimatologové objasnit další vývoj podnebí na zemi?

Všichni se bez potíží shodneme na tom, že to neumí. A to jsme prosím nemuseli studovat několik let klimatologii, často za státní peníze. Jeden klimatolog tvrdí pravý opak toho, co druhý. Jaký z toho ale plyne závěr? Jsou to vědci, jak si je představujeme nebo jsou to jen šarlatáni a hadači budoucnosti? Raději by měli přiznat, že na základě nedokonalých poznatků nemohou vytvářet svoje pochybné hypotézy. Buďme konkrétní, jedna skupina tvrdí, že brzy nastane nenormální oteplení klimatu Země, druhá skupina nás straší dobou ledovou. Z toho plyne jeden logický závěr, nikdo z nich neví nic. Lidé mají dost svých starostí a ještě jsou mateni a neurotizováni pavědou, která používá nesianozi a demagogické argumenty. Místo toho aby se člověk něco dozvěděl, rozbolí ho hlava. Přitom ale jiní seriózní vědci a vynálezci přinášejí praktické objevy, které se dají použít k pozitivnímu oteplování klimatu planety. Jiné objevy nesianozi vedou k negativnímu ochlazování klimatu. Praktické využívání takových objevů sebou přináší obrovské riziko, během chvíle se může blahodárné a žádoucí oteplování změnit na smrtící ochlazení, to by si určitě nikdo nepřál.

Umí meteorologové objasnit budoucí vývoj počasí?

Tomu by mohl věřit jen člověk krajně naivní, i když se při předpovědi meteorologové usmívají a tváří se suverénně. Matematika již dávno dokázala, že zvláště pokud jde o dlouhodobější předpovědi, jde o tak nepravděpodobné jevy, že jejich předpovědi hraničí s hádáním. Teorie pravděpodobnosti je ale k meteorologům příliš vlídná, když totiž řeknou cokoli, je pravděpodobné až na celých 50%, že k tomu opravdu dojde! Rovněž rozmezí teplot určité oblasti jsou tak malá, že se může meteorologem amatérem stát prakticky každý z nás. S ledovým klidem můžeme prohlásit, že např. v červenci budou u nás teploty vzduchu dosahovat ke 30 °C a nemusíme se vůbec mýlit. Věda o počasí se pyšní počítači a moderními přístroji, nechce si ale přiznat, že není v silách žádné techniky podchytit veškeré nejjemnější vlivy v ovzduší, měnící se každým okamžikem. Známy sedlák Vávra nepotřeboval žádné přístroje, aby se dovtípil, že po zimě přijde jaro se záplavami nebo že po velkých vedrech následují obvykle bouřky. Naši meteorologové nás ale rádi děsí, předpovídají raději hnusné počasí a když je potom pěkně, nikdo si nestěžuje. Po záplavách a povodních v nedávných letech zase předpovídají, že z každého mráčku budou padat přívalové deště a všechny nás to vyplaví.

Umí hydrologie a další obory vědy předpovídat a řešit povodně, záplavy, vlny tsunami a podobné nebezpečné přírodní pohromy?

Tak tomu by mohl věřit opravdu již jen člověk patologicky optimistický. Takové jevy umí oficiální věda předvídat nepřesně a ještě k tomu pozdě. S tím je třeba počítat a rozhodně nespoléhat na různé systémy varování, ale řídit se zdravým rozumem. Stát pomůže v takových situacích lidem jen omezeně, často je ponechá jejich osudu a zvláštní kapitolou je podivné mizení vyčleněných finančních prostředků na přírodní katastrofy. Ale pozor, tyto otázky by nás mohly odpoutat od zásadní myšlenky, totiž o nevyzpytatelné nebezpečnosti zdívočelých přírodních živlů, ukazujících lidem svoji destruktivní podobu v plné síle.

Známe také bohužel katastrofy, které se odehrávají v průmyslových, dopravních nebo zemědělských sférách, na ty jsou ale moderní lidé zvyklí. Na rozdíl od katastrof přírodních

Pro běžné industriální katastrofy má čeština daleko přesnější termín – havárie. Každý čtenář musí jasně cítit základní rozdíl v emocionálním náboji těchto dvou uvedených pojmů. Havárie, to zní docela přirozeně a lidsky, kdežto přírodní katastrofa nelidsky. Zkuste prosím vyslovit následující spojení: přírodní havárie. Takové spojení je prostě nemožné. Všechno nasvědčuje tomu, že hrůzný termín katastrofy je spojován s přírodními pohromami všeho druhu. Právem.

Umí geologie a příbuzné vědní obory lokalizovat, specifikovat, kvantifikovat nebo dokonce omezovat vulkanické jevy, zemětřesení nebo sesuvy půdy?

Pokud není čtenář ochromen hrůzou jen při pomýšlení na tyto děsivé přírodní katastrofy, je jasné jak zní odpověď. Ani pro dítě školou povinné není třeba snášet důkazy, že to prostě věda neumí. Jsou to jednoduše neovladatelné katastrofické přírodní jevy. Oběti takových klasických přírodních katastrof se nepočítají v tisících, nýbrž přímo v desetitisících, způsobují také moderním lidem nesmírné škody materiální. Zde nám věda nijak nepomůže, většinou to ponechává šalamounsky na státu a dalších organizacích, které ovšem řeší následky takového běsnění divoké přírody, ale ne příčiny.

Na několika příkladech neřešitelnosti a nemožné prevence zhoubného působení přírody na moderního člověka a jeho společnost se dostáváme konečně k jádru věci. Nyní již musí být každému zcela jasné, že divoká a nevladatelná příroda může ze světa katastroficky zprovodit nejen pouhého jednotlivce, to je pro přírodu hračkou, ale celá města, celé obydlené oblasti, celé kmeny, národy a civilizace!

Tato rukověť je určena především jednotlivcům nebo rodinám, je jasné, že divoká příroda může každého člověka i s jeho rodinou zlikvidovat během několika sekund. Toto tvrzení již není třeba dokazovat, určitě není nošením dříví do lesa. Je to nepopíratelný a nad slunce jasnější fakt. Někteří lidé to ale stále ignorují. Ještě hůře se chovají lidé, kteří se snaží přírodu jaksi rehabilitovat. Vůbec nejhorší jsou lidé, kteří by chtěli přírodu povyšovat nad industriální zóny života moderního člověka. Tito snílci a donkichoti dokonce přírodu vychvalují a opěvují. Pro takové chování neexistuje omluva, jedinou výjimkou by snad mohlo být opěvování živých organismů z přírody, které jsou ovšem nesmrtícího charakteru. Příkladem negativním může být opěvování jen zdánlivě nevinných květů růží.

Přesně vzato se jedná o nebezpečné keřovité rostliny poseté ostrými trny. Manipulace s trnitými větvemi těchto křovin může být příčinou vážných poranění člověka a jeho traumatizujících zážitků. Takové roztržení citlivé pokožky moderního člověka ztrátu krve, ale to není skoro ničím ve srovnání s možností otrav větvemi růží infikovanými např. smrtící chorobou – tetanem. Bacily tetanu způsobují křeče celého těla, ale nejen to, křeče postihují i mimické svaly v tváři člověka. Při této velmi nebezpečné chorobě tak vzniká jakýsi škleb, paradoxně zvaný „tetanický smích“. Každému člověku ale musí být hned jasné, že postiženému do smíchu vlastně ani není. Růže je tak jen jedním z mnoha příkladů nebezpečných rostlin - nositelů smrtelných bacilů pro člověka. Přitom v divoké přírodě na člověka číhá přímo nespočet podobných smrtelných nebezpečí od rostlin, ale i od živočichů a prakticky na každém kroku. Nejen přírodní katastrofa vás dostane rychle do hrobu, může to být i mikroskopický bacil tetanu. Bacily jsou běžnou součástí přírody, které říkáme živá, ve skutečnosti vás ale umí za chvíli umrtvit. Tetanem se můžete klidně nakazit pouhým rýpáním holýma rukama v zemi, což je zase část přírody neživé, do které se potom lehce dostanete. Pokud by snad ještě někdo po uvedeném příkladu popisoval procházku živou přírodou jako procházku růžovým sadem, měl by na to co nejrychleji zapomenout. Před následujícím zamyšlením o smrtících živelných katastrofách si nejdříve upřesníme pojem živly.

Živly

Slovo – živly – nemá dobrou pověst. Slovní spojení „živly nekalé“ má v myslích lidí pověst ještě horší. Vrcholem stupňování je ale slovní kombinace „živly přírodní“, nic horšího neexistuje. Staří Řekové chápali živly poněkud jinak, bez emocionálního náboje, ne jak je tomu dnes u moderních lidí. Živly představovaly pro starořecké myslitele v čele s Aristotelem základní kameny okolního světa. Byly to základní prvky materiálního světa, které se ještě daly rozpoznat pouhým okem. Pomocí rozumu a lidských smyslů tak lidé rozlišili čtyři základní živly, představitele čtyř základních elementů, čili: oheň, vodu, vzduch a zemi.

Z těchto základních prvků hmoty byl složen celý známý svět. Dnes již ale víme, že fundamentálních částic, tvořících svět i vesmír, je podstatně více. Pojem živly ale přesto stále dobře popisuje děsivé řádění největších a nejnebezpečnějších typů hmot v divoké přírodě nebo také v biosféře naší planety. Živly řadí v dnešní době možná více, než tomu bylo kdykoli v minulosti. Pojem živly proto nemůžeme v žádném případě opomenout, ovšem ne ve starém významu, totiž že živel = nějaký kvalitativní prvek hmoty či látky, nýbrž ho budeme chápat správně: jako nebezpečný přírodní jev s katastrofickými následky. Živel je prostě něco zcela nevladatelného, neuchopitelného a smrtelně nebezpečného. Proč ale chodit kolem horké kaše, řekněme to rovnou: tyto čtyři živly jsou nejhoršími představiteli smrtících jevů v divoké přírodě, zvané neživá. Řádění těchto živelů vede k fatálním koncům nejen jednotlivých osob.

Živly představují přírodu neživou, zničit ale přírodu živou, je pro ně snadnou záležitostí, stejně tak jednoduché je pro ně zničení celých lidských populací. Občas nastanou situace, kdy živly zničí přírodu neživou, což je pěkný příklad autodestrukce. Takové případy bohužel klidem v biosféře nekončí. Neživá příroda v podobě živelů má dostatečně silný motor v podobě zemské energie a vždy se nastartuje k dalším destruktivním akcím.

V tomto okamžiku snad není čtenáře, který by nějak pochyboval o snadné možnosti vzniku živelných pohrom a přírodních katastrof všeho druhu. V opačném případě musí být co nejrychleji vyveden ze svého hrozného omylu. Je to v jeho vlastním zájmu, v zájmu jeho rodiny i příbuzných, které by mohl svou nezodpovědností a neznalostí dostat do chřtánu divoké přírody. Jedním z těchto smrtelně nebezpečných přírodních živelů je oheň.

Zamysleme se a vezměme si poučení z některých smrtících aspektů tohoto živelu, který vás dostane do žhoucí výhně smrti jako nic.

KAPITOLA II.

Oheň

Staré, ale stále platné přísloví říká: „ oheň je dobrý sluha, ale zlý pán“. Oheň je řazen mezi životu nebezpečné živly plným právem. Dlouhodobé zkušenosti nás nabádají, aby byl oheň držen neustále pod kontrolou. Oheň je také jistý druh hmoty, je to forma hmoty ve stadiu zvaném plazma. Oheň se vyznačuje určitou teplotou plamene a je živlen prudkou oxidací hořlavých látek. Nevladatelný oheň je bez pochyby smrtícím živlem, na druhou stranu je dobré vědět, že se jeho zkrocení stalo základem ovládnutí přírodních sil, který umožnil vzniknout modernímu člověku (*Homo sapiens industrialis*). Tento nový druh lidských bytostí je posledním výkřikem evoluce, pro lepší přehled ho budeme v této knize nazývat česky „člověkem industriálního typu“. Pojem industriální chápeme jako průmyslový, což odráží skutečnost, že moderní lidé jsou zcela závislí na blahodárném zázemí velkých průmyslových zón, aglomerací a center. K tomu patří samozřejmě veškeré další zázemí, jako např. dopravní tepny, panelová sídliště, dopravní prostředky, a zcela nenahraditelný svět super – hyper – megamarketů. To je, jen ve stručnosti, to pravé životní prostředí moderních lidí. Předchůdci nás, moderních lidí, si oheň svého času neprozřetelně přenesli z divoké přírody až do nitra svých prostých obydlí a tam ho udržovali, v přírodě ovšem vzniká oheň docela spontánně. Jak je zřejmé, pravé životní prostředí moderního člověka nemá s divokou přírodou pranic společného. I v tomto novém lidském prostředí ale dochází občas ke vzniku požárů. Nejhorší formou ohně v industriálním životním prostředí, kterému také jinak říkáme technosféra, je oheň otevřený.

Je to forma ohně, která se může neopatrností lehce zvrhnout v nekontrolovatelný ohnivý živel. K rozničení živelného ohně stačí tři věci.

1. Zapalovač, v současné době je v kursu model z plastické hmoty, který uvnitř obsahuje velice hořlavý plyn v tekutém stavu.
2. Nějaký lehce zápalný a silně hořlavý materiál, osvědčil se např. benzin.
3. Kyslík, toxický a žíravý plyn ze vzduchu, podporující hoření. O kyslík se nemusíme starat, je ho ve vzduchu až dost.

Plastový zapalovač může v přítomnosti tepelného zdroje sám od sebe vybuchnout. Uplatnění najdou i v dnešní době též klasické dřevěné či papírové zápalky, známé jako sirky. K podpalování se dají ovšem využít i jiné zdroje.

Rada: Máte-li obavu z výbuchu plastového zapalovače, ihned ho odhod'te nebo odstraňte z dosahu zdroje tepla!

Pokud si nechcete hrát na hrdinu, nebo spíše na fiktivní postavičku, známou pod žoviálním jménem „Joe Azbest“, tak nikdy nepodceňujte požár v domácím prostředí a nezahrávejte si doma s otevřeným ohněm. Popáleniny 3. stupně, které jsou velice bolestivé a špatně se hojí, jsou tím nejmenším, co se vám může přihodit. Při požárech dochází k mnohem horším věcem.

Kromě toho, že vás oheň totálně připraví o obydlí, finanční úspory a blízké osoby, přijdete o holý život. Jmenované věci a osoby jsou pochopitelně velmi cenné. Při jejich případné záchraně ale postupujte v opačném pořadí, než byly uvedené. Pokud se vám nepodaří požár a živelný oheň uhasit během několika sekund, řiďte se následující radou.

Rada: Okamžitě uprchněte z místa požáru!

Místem požáru je myšleno jakékoli místo bez rozdílu a rada platí také pro všechny další rodinné příslušníky. (Za příznivých okolností lze povolit snad jediné prioritní záchranu relativně lehce přenosných finančních prostředků. Z předešlé rady vychází také další obecná a dobrá rada.

Rada: Za každých okolností se snažte zachránit svůj holý život!

Tato zásadní rada by měla být hlavním mottem vašeho veškerého počínání při ohrožení živly a divokou přírodou vůbec.

Mnoho vědeckých pozorování přineslo poznatek, že nezodpovědní jedinci, kteří se snažili v první řadě zachraňovat hmotný majetek, zanikli příšernou smrtí uhořením a nemohou tedy potvrdit tuto skutečnost.

I při záchraně holého života je možno utrpět závažné poranění, úrazy a popáleniny. Lidé takto postižení trpí běžně mnoha zdravotními problémy, ale nikterak se jim nevyhýbají ani psychická traumata a deprivace.

Při vzniku požáru v místě vašeho pracoviště, u vašeho zaměstnavatele, u vaší firmy, platí ale poněkud přísnější pravidla.

Shrňme si je do tří stručných rad a doporučení.

1. Do několika sekund se snažte pobrat všechno co unesete.

2. Poté okamžitě zmizte z místa požáru, v žádném případě nic nehaste!

(Hasil by snad váš zaměstnavatel požár u vás doma?)

3. Pokud se vám bude chtít, můžete (ale raději nemusíte) oznámit zaměstnavateli vznik nezvladatelného požáru. (Na oko tím projevíte zaměstnavateli loajalitu.)

Jak známo, požár se dá snadno a pěkně založit v přírodě. Kontrolovanou formou požárů v přírodě mohou být různé ohničky, táborové ohně, vatry, ohně ve venkovních grilech, udírnách a podobně. Tyto relativně malé ohně jsou ale dobrými startéry nezvladatelných živelných požárů v divoké přírodě. Nevyhýbají se nijak ani chatařským osadám, chalupám a dalším hořlavým a chatrným stavbám v divoké přírodě. Živelný požár může být nastartován, jak vidno, i pomocí malých ohňů z amatérsky vyrobených zařízení, vymknou-li se kontrole.

Pro založení velkého požáru je nejlepší kvalitní zapalovač, nouzově ale plně postačí také zmíněný plastový zapalovač, pokud jste ho předtím z obavy o holý život neprozřetelně nevyhodili. V nouzi nejvyšší se dají poměrně z úspěchem požit k roznění katastrofálního požáru i obyčejné fosforové zápalky, chce to jen trochu více trpělivosti. Jen je důležité chránit sirky před vlhkostí přírody. Oproti nepříjemnému požáru v domácnosti má požár v přírodě několik výhod. Oheň se tam šíří pomaleji, ale jistě. Je to dáno vlivem přírodních materiálů, které jsou ohni k dispozici. Příroda totiž poskytuje ohni materiály méně hořlavé, než domácnost moderního člověka. V divočině se nachází obvykle jen dřevo, sláma, suché traviny, staré dřevěné chaty a podobné materiály s poměrně malou výhřevností. V průmyslových aglomeracích se pro živelný oheň najdou mnohem vydatnější a výhřevnější materiály a zdroje. Může to být kupř. zemní plyn, acetylén, propan-butan, benzin, nafta, průmyslové trhaviny, pyrotechnika. Výborně hoří také všudypřítomné plastické hmoty, barvy, laky, ředidla. Výbuchy skladů zábavné pyrotechniky jsou zvláště efektním zahájením požárů, bohužel je známe spíše z Číny. Na rozdíl od industriální sféry života, poskytuje příroda více únikových cest od požáru. To je určitá výhoda při zakládání požárů v divoké přírodě, pokud se nám vymkne situace z ruky. Někdy totiž může vzniknout podivný kruhový požár, ze kterého se špatně prchá, ocitne-li se člověk uvnitř kruhu. Výhodou blízkosti lidského osídlení je přítomnost Záchraného hasičského sboru, který může zabránit nejhorším následkům zuřícího živelného ohně, ale nemusí. Hasiči většinou zamezí stejně jen šíření ohně z totálně zdevastovaných budov na další a nechají oheň v klidu dohořet. V řadách hasičů se ale vyskytují nezřídka chorobně uvažující osoby, které místo toho, aby se vyřádily v divoké přírodě, zakládají úmyslně požáry v industriálních oblastech. plných zástavby.

Jsou to odsouzeníhodní zvrhlíci hrubého zrna, kteří touží po tom, stát se hrdiny při následném hašení požárů.

Existují ale i obyčejní milovníci ohně, prostého i divokého, zvaní pyromani, kteří vidí oheň rádi jak v industriální zóně, tak v divoké přírodě. Jejich výskyt v přírodě je bohužel menší, než v oblasti lidských sídel. Takový výskyt v divoké přírodě se měří na osobokilometry čtvereční, značka os/km². Jestliže se vám podaří založit živelný oheň v přírodě, doporučují odborníci, co nejrychleji zmizet, přesto, že jde ve skutečnosti o záslužný čin. Příroda se z požárem vyrovná po svém a jen jí to prospěje. Živelné požáry vznikají někdy v přírodě docela přirozeným způsobem, takže je na ně dokonce zvyklá. Většinou je požár zažehnut bleskem, sopkou apod. a některá společenstva rostlin jsou na takových požárech vývojově závislá. Jsou to specializované druhy rostlin, jejichž semena se bez působení tepla požáru ani nemohou mechanicky uvolnit. Ztěžují tak člověku boj proti přírodě. Plyne z toho také poučení: příliš časté zakládání požárů v naší přírodě by nakonec mohlo vést ke vzniku rostlin geneticky odolných proti požárům. Zakládáním ohňů v lese tak můžeme nevědomky posilovat evoluční procesy, které zvyšují odolnost rostlin proti ohni. To je vedlejším nežádoucím efektem v boji proti přírodě, který se proto musí koordinovat.

Je nad slunce, že není možné doporučovat civilizovanému člověku pobyt divoké přírodě, platí to částečně i o zakládání požárů v přírodě, na místech blízkých civilizaci, ale i vzdálených. Přirozené zdroje živelných a katastrofických požárů se mohou nacházet v kriticky malé vzdálenosti od lidských sídel, tehdy je dobré být ve střehu.

Přejdeme ale ke vzniku živelného ohně v přírodě, zažehnutého přirozenými způsoby, jedním z takových přirozených zdrojů podpálení hořlavých materiálů jsou sopky.

Je to příšerné, ale nelze vyloučit situaci, že se člověk dostane do blízkosti sopky, ať již nedobrovolně nebo snad dokonce z vlastní patologické vůle. V takovém zoufalém případě se řiďte následující radou.

Rada: Zásadně a vždy se snažte držet co nejdále od všech sopek!

Výrony žhavých sopečných plynů a lávy o teplotách stovek stupňů jsou sto zapálit prakticky veškeré hořlavé látky organického, ale dokonce i neorganického původu. Co to může mít za následky při pobytu v blízkosti činných sopek snad není třeba zdůrazňovat. Člověk jakéhokoli druhu, tedy nejen moderního, industriálního, ale i člověk typu přírodního, dosud málo vyvinutého, se stává pro žhoucí sopečné peklo pouhým palivem. Po spálení člověka sopečnými plyny a lávou se nedá bezpečně rozlišit, zda byl obětí člověk moderní nebo přírodní. Bez nadsázky platí, že již pouhý pobyt ve volné divoké přírodě může být smrtící, natož pobyt v blízkosti činných i nečinných sopek a stratovulkánů, tam hrozí příšerný skon téměř stoprocentně. Pohybuje-li se někdo z čirého nerozumu, z hlouposti či ovlivněn nezkontrolovanou a chorobnou zvědavostí na samém okraji kráteru sopečného kužele, napsal si nejspíše ortel žhavé smrti sám. V takových místech hrozí nespočet nebezpečí, jsou to právě ona

místa vyhrazená v minulosti jedině bohům. Probereme je později podrobněji, zatím si v kostce řekněme, že zde člověk může utrpět zranění, může se popálit na většině povrchu těla, může celý shořet jako papír, může se zalknout, udusit a otrávit vysoce toxickými plyny, zplodiny vulkanické činnosti ho poleptají a zasypou tunami materiálu. Lidé vyhledávající z nerozumu extrémní sporty by snad mohli po takových zážitcích patologicky prahnout, v tom případě nemusejí cestovat až ke vzdáleným činným vulkánům. Pro tyto hazardéry s vlastním holým životem se nabízí rychlé a levné řešení.

Náhradní variantou za smrtící sopečné inferno se může stát návštěva nejbližších hutí a železáren někde v klidu industriální zóny města. Jsou to podniky, které disponují vysokými pecemi na tavení železa a jiných kovů. Ve vysokých pecích jsou dostatečně vysoké teploty pro provozování náhradních adrenalinových aktivit za přímou návštěvu přírodních sopečných sopouchů. Skok do slušně rozpálené vysoké pece se téměř vyrovná skoku do jícnu aktivní sopky. Let trvá pouze kratší dobu, výhodou je ale to že vám odpadne cestování a s tím spojené náklady. Další výhodou je dokonalé spálení vašeho těla ve vysoké peci, Odpadnou tak náklady na vaši oficiální kremaci a trapné scény z pohřbu. Aktivní sopka někde v přírodě by také mohla vaše tělo místo totální likvidace jen vymrštít do okolí sopečného kužele, případně spálit jen nedokonale, hrozí tam také pouhé zasypání sopečným popelem a pemzou. Nejbližší činné vulkány jsou až v Itálii a něco podobného se stalo starověkým obyvatelům měst, které bude podle jmen znát hodně čtenářů. Byla to města Pompeje, Herculaneum a Stabiae. Můžeme konstatovat, že místa pro stavbu měst pod vulkánem Vesuv nebyla zvolena zrovna nejšťastněji. Lidé tehdy ještě plně nepochopili i přes značnou civilizovanost, nebezpečí plynoucí z takového rozhodnutí. Města byla totálně sežehnutá pyroklastickými plyny, žhoucí pemzou a sopečným popelem. Co dokáže nefalšovaná přírodní katastrofa, je tedy lidstvu známo již odedávna.

Skok do rozžhaveného tekutého kovu v blízké ocelárně se docela vyrovná sežehnutí člověka v dobrém krematoriu, výsledek je možná ještě lepší. Sekundárním jevem takové akce je obohacení taveného železa hlavně důležitým prvkem uhlíkem a jinými prvky z vašeho bývalého těla. Pravdou je, že je těchto prvků příliš málo na to, aby obohatily na patřičnou úroveň železo v kokile. Ovšem na druhou stranu odpadají starosti, co s vaším popelem.

Požáry živelného druhu v přírodě ovšem zdaleka nehrozí jen v okolí aktivních sopek. Často stačí k podněcování požárů a ohňů vysoké teploty ovzduší. Nezvykle silná vedra od slunce mohou vést k vysušení lesních, polních a lučních porostů a to je pro živelný oheň jako voda na mlýn, i když takové přirovnání dosti silně kulhá. Když se současně vysuší i půda a nakonec i lidé, hrozí ztráta holého života daleko více než kdy jindy.

Při dlouhotrvajících vedrech dochází jak známo k vysoušení povrchových i podpovrchových zdrojů vody, tím vzniká nedostatek základního média pro hašení požárů. V takových časech je výskyt živých osob z okruhu moderních lidí někde v lese, na poli či na louce nežádoucí, hrozí tam enormní shoření osob. Požár v takto vyprahlém lese je bezesporu jevem prudce smrtícím, skon člověka v ohnivém infernu hořícího lesa je prakticky jistá.

Rada: Za velkých veder nechoďte vůbec do lesa a zásadně ani do volné přírody!

Zdivočelý živelný oheň se vymyká jakékoli kontrole i přes převážně marnou snahu a může přeskocit až do lidských sídlišť různé velikosti. V takových situacích je ovšem každá rada drahá. Stručně se dá říci, že v takové situaci platí stejná pravidla, jako při požáru v domácnosti. Prvním a zřejmě nejlepším krokem bude záchrana holého života. Není-li riziko smrti rychlým uhořením akutní, mohli bychom pomýšlet na záchranu finančních prostředků.

Co se ale rozhodně doporučit nedá, je marná snaha zachraňovat vilu, rodinný dům, nebo snad dokonce nájemní dům a jiné budovy či nemovitosti. To by byl holý nerozum a stoprocentní hazard. Útěchou v situaci, když hoří váš vlastní dům, a je jasné že také vyhoří do základů, vám může být moudrost našich předků, kteří správně říkali: co shoří, to neshnije!

Staré české přísloví také výstižně konstatuje další pravdu: lépe jednou vyhořet, než se dvakrát stěhovat!

Je vidět, že naši předkové měli kus zdravého rozumu a dobrý pozorovací talent. Jakmile váš dům, vyhoří se vším všudy a do základů, má to jednu velkou výhodu. Nemusíte vůbec nic stěhovat. Vyhoření vašeho domu do základů má další výhodu, nemůžete se ani nastěhovat zpět s novým vybavením a můžete tak ještě ušetřit.

Nejvíce lehce zápalného a hořlavého materiálu organického typu v přírodě najdeme v lese. Proto je les prostředím výhodným pro vznik požárů a živelných ohňů. Podmíněný nebo nepodmíněný oheň v lese s dostatkem stromů může řádit i několik týdnů. Po založení podmíněného ohně je třeba ovšem rychle zmizet, tělo je konec konců také jen organický materiál a můžete se lehce popálit nebo se přímo uškvařit. Po osobách uhořelých následkem lesních požárů se obvykle nacházejí pouze seškvařené kovové a keramické předměty, silně ohořelý a zčernalý skelet neopatrné osoby bývá nalézán jen sporadicky.

Kromě zmíněných pomůcek pro zažehnutí ohně v lese se může les také nouzově podpálit oharkem z cigarety, která neodmyslitelně patří k atributům moderního člověka. Oharek bývá někdy také označován a definován jako nedopalek, opalek, vašek, vajgl atd. Snad si rozumíme a víme o čem byla řeč.

Je docela možné, že se někdo ze čtenářů setkal při vstupu do lesa s oprýskanou cedulí, která oznamovala: „Rozdělávání ohňů v lese zakázáno!“ .

Takové podivné varování naši předkové pochopitelně vůbec neznali a ani by mu nerozuměli, je to alibistická výzva pocházející z nedávné doby. Ještě v poměrně nedaleké minulosti totiž lidé rozumě žďářili, čili vypalovali v poklidu stovky hektarů lesních porostů, aby si vůbec na divoké zarostlé přírodě vydobyli základní životní prostor. Ve velkém měřítku také pálili v milířích velké klády a vyráběli si tolik potřebné dřevěné uhlí. Tyto idylické a bukolické časy jsou bohužel dnes jen historií, samozřejmě co se týká používání volného ohně bez zbytečných příkazů a zákazů. Moderní člověk tak byl byrokraticky zbaven možnosti podpálit si beztrestně pořádný

kus lesa a pozorování zdivočelého živelného ohně v přírodě. Z jiného úhlu pohledu ale můžeme přiznat dnešnímu stavu lesů jednu výhodu. Zbytky lesů, i když jsou zbytečně velké, tvoří v krajině jen samostatné ostrůvky divočiny. Po podpálení jednoho takového ostrůvku dojde k jeho likvidaci ohněm, aniž by se tento šířil nekontrolovatelně do dalších ostrůvků. Nemůže se tak ani přiblížit k industriálním zónám života v moderních sídlištích. Naši předkové tak moudře zamezili možnému šíření živelných požárů a zkrotili divokou přírodu v okolí lidských sídlišť. Pokud o tom někdo pochybuje, měl by si uvědomit, že v těch časech byla divočina střední Evropy hrozná a děsivá. Zbytky této nebezpečné flóry je možno vidět při přebytku kuráže ve zbytcích hraničních hvozdů třeba na Šumavě, kde nám v současné době vydatně pomáhá v boji proti divoké stromovité flóře brouk lýkožrout. Přesto, že jsou to zdatní hmyzáci a ne lidé, zasloužili by si lýkožrouti nějakou státní cenu či medaili.

Likvidace neprostupných, temných a životu nebezpečných pralesů je velkou zásluhou, protože normální člověk taková místa vůbec nenavštěvuje nebo by na to ani neměl pomýšlet.

Velké živelné ohně, jako nejlepší přátele moderního člověka v boji proti nezvladatelné flóře nyní opustíme a budeme se věnovat příšerným a smrtícím menším ohňům. Jsou to malé a prudké požáry, které stráví člověka jako nic a vznikají v důsledku riskantního pohrávání s ohněm v obytných místnostech a budovách. Počáteční malý plamínek se při nich často nečekaně a podivuhodně vymkne kontrole.

Samovznícení a shoření člověka

Tento mysteriózní jev je známý především z tmavých a nevětraných místností starých a tajuplných budov někde na venkově v Anglii. Nedá se ale podceňovat ani v podmínkách budov střední Evropy, písemné zprávy o těchto drastických příhodách z volné přírody jsou zatím řídké. Samovznícení a dokonalé shoření osob ve volné přírodě je zatím málo vědecky prozkoumáno, protože výzkum naráží na potíže. Jednou z nich je evidentně velký rozptyl živých osob ve volné přírodě, který se měří zmíněnými osobokilometry čtverečními (os/km²).

Smrtící zákony přírody platí ve volném prostoru také, takže se dá předpokládat, že vás taková příšerná smrti stejně neuniknete, může potkat i venku, jen se o tom nikdo nedozví.

Proces samovznícení a totálního shoření člověka je pomalejší, než je tomu u ohně živelného.

Startérem takového skonu nemusí být přímo oheň otevřený s viditelnými plameny. Tento děsivý proces autokremace mohou nastartovat pouze doutnající materiály. Může to být např. žhavý uhlík z ohniště krbu, oharek z cigarety nebo doutníku a dle pozorování svědků následků těchto tragédií musí někdy samovznícení a shoření osoby

vznikat chemickou cestou, totiž reakcí různých látek přímo v těle nebohého člověka. Proces samovznícení vzniká zpočátku nenápadně, ale po rozhoření se již prakticky nedá zastavit. Nahrává tomu i fakt, že tento druh skonu postihuje převážně osoby žijící osamoceně, které nemá kdo uhasit. Skon může nastat docela v tichosti, postižená osoba se mnohdy zalkne toxickými zplodinami hoření svého těla, ošacení a součástí pokoje, ještě před tím, než ho sežehne smrtící ohnivá výheň. Výsledkem samovznícení a shoření člověka jsou často jen černé ohořelé boty a zbytky chodidel nebožtíků na podlaze. Podle mnohých svědectví může být prvotním impulzem shoření osoby chemická reakce v těle takového nebožáka, podporovaná nemírným požíváním silných alkoholických nápojů. Podezřelým nápojem je hlavně silná whisky, těžko bychom ale mohli po takových osobách požadovat, aby popíjeli lihuprosté nápoje. Vysvětlení těchto hrůzných úmrtí existuje celá řada, ale zdaleka ne dokonalých. Jedním z poměrně racionálních vysvětlení, je hypotéza, že po primárním impulzu samozahnutí člověka je následný prudký oheň živen tukem pocházejícím ze silných tukových tkání vzplanuvších nebožáků. Tento druh hoření bychom mohli přirovnat k hoření svíce, ovšem gigantické. Oděv člověka poslouží jako knot, který stále více nasává rozpuštěná tuk člověka a oheň může pokračovat ve svém zhoubném díle. Jev by se také dal přirovnat k hoření olejové lampy, tou lampou je samozřejmě člověk, olejem jeho rozpuštěné „sádlo“. V určitém okamžiku dosáhne teplota plamene vysokých hodnot, to již oběť hoří jako „fagule“ a zastavit prudký proces oxidace je již prakticky nemožné.

Rada: Při popíjení silné whisky a kouření se nezdržujte v blízkosti planoucího krbu!

Zakazovat moderním lidem popíjení silných lihových nápojů, kouření cigaret a kvalitních doutníků v teple domova u krbu, to se jeví podle všech zásad zdravého rozumu jako anachronismus. Naštěstí jsou to případy s velmi malou pravděpodobností skonu a proto se dá toto chování každému s určitým rizikem doporučit.

Divoké příroda pohltí člověka do svého chřtánu většinou dokonale, aniž by po něm zůstaly nějaké zbytky nebo popel. To je asi příčinou nízkého počtu zpráv o samovznícení a shoření lidí ve volné přírodě. V žádném případě se ale taková tragédie nedá vyloučit. Pro osoby, které se nějakým nedopatřením a zlým řízením osudu ocitli v divočině platí doporučení, jako pro osoby v budovách, musí se ale mírně modifikovat.

Rada: Při popíjení silných lihovin a kouření se nezdržujte u ohně v přírodě!

(Samozřejmě že ani ne u toho, který jste sami založili.)

Toto doporučení je třeba brát s plnou zodpovědností. Těžko si totiž umíme představit moderního člověka, že by se ocitnul v přírodě bez svých životních potřeb, mezi kterými figurují na předních místech silné lihové nápoje všeho druhu, cigarety a doutníky, to

by bylo zcela nereálné. Riziko děsivé ztráty holého života ovšem nehrozí jen od ohně otevřeného.

Impulzem k rychlému zpopelnění osoby v přírodě a bohužel i v prostředí industriálním, může totiž být také materiál pouze doutnající.

Celá řada lidí by o tom mohla vyprávět, ale nemůže. Ptáte se proč? Tito lidé podleli plamenům, byli zpopelněni a již nejsou mezi námi. Zájemcům o tuto problematiku můžeme sdělit, že proces tohoto nedobrého a brutálního odchodu ze světa lze spustit velmi jednoduše, platí to současně i pro požáry a ohně živelné. Všude kolem nás je dostatek hořlavých materiálů. Stačí když usnete s cigaretou v posteli. Postupně si podpálíte peřinu, postel, čalounění křesel, celý byt, obytný dům. O chatách a chalupách se ani nemusíme zmiňovat. K běžným událostem patří usnutí s cigaretou v továrnách a dalších objektech vašich zaměstnavatelů.

Nonšalantně odhozený nedopalek cigarety či doutníku se může stát zdrojem podivuhodné podívané u čerpacích stanic pohonných hmot. Velmi efektní a efektivní zážitek může následovat po kontrole výšky hladiny benzínu v nádrži vašeho „plechového miláčka“ pomocí zapálené sirky nebo zapalovače. Prohlídka benzínové stanice se zapálenou cigaretkou může rovněž navodit nezapomenutelné zážitky.

Dalšími nebezpečnými startéry živelných požárů mohou být nejrůznější elektrické aparatury v domácnosti, ale také mnohé tyto přístroje přenosné. Můžeme se s nimi setkat proto i v divoké přírodě. V zónách industriálních se zase často setkáváme s vodiči a kabely rozvodných sítí elektřiny.

Rada: nedotýkejte se ani drátů na zem spadlých!

Toto doporučení elektrorozvodných podniků je poměrně známé a zprofanované. Přesto je stále platné, pokud se jím nebudete řídit, shoříte na škvarek.

Moderní druh člověka, který je odkojený příjemným a pohodlným prostředím průmyslové aglomerace, si do přírody automaticky bere různé mobilní elektrické přístroje, nemůžeme ani chtít, aby tomu bylo jinak, jak jinak by vůbec dokázal přežít i krátký čas v divoké přírodě?

Bez práce těchto úžasných pomůcek by byl v krátké době zcela ztracen a zlikvidován zlou přírodou. Řada těchto novodobých pomocníků pracuje na baterie, přesto mohou způsobit docela ničivý požár. Nemůžeme také chtít po moderním člověku, aby byl při pobytu na venkově, na chatě, chalupě odříznut od elektrického proudu, to by bylo zcela absurdní. Potom se ovšem nemůžeme divit, že vznikají požáry od elektrických zkratů. Má to ale pozitivní vliv na zaměstnanost místních i vzdálenějších.

Ve volné přírodě dochází někdy k samovolnému vzniku živelného ohně bez zjevné příčiny. Smrtící plameny a žár se tak vlastně roznítí samotnou přírodou, jen díky chemickým reakcím a různým fyzikálním zákonitostem. Organická hmota zvaná

nebezpečná biomasa se tak sama od sebe krásně likviduje. Zlepšují se tak mimoděk podmínky pro potlačení divoké přírody, tentokrát bez zásahu lidské ruky a prakticky zdarma.

Příkladem smrtelně nebezpečného jevu v přírodě, který vás zbaví života než řeknete švec, je blesk.

Blesky jsou samozřejmě smrtícím fenoménem přírody, o tom by mohl pochybovat jen člověk krajně naivní. Blesk vás usmrtí dvojím způsobem, v prvním případě vás zabije okamžitě elektrický proud o dosti vysoké hodnotě kolem 50 000 ampérů. Může se stát náhoda, že ještě nebudete usmrceni, v tom případě vám blesk způsobí četné hluboké popáleniny. Pokud vás nezničí ani tato zranění stejně uhoříte, protože blesk zapálí okolní hořlavé materiály plamenem a ty vás definitivně sežehnou. Již jsme uvažovali o chemických příčinách vzniku živelného ohně v přírodě, dochází k nim většinou při navrstvení organických materiálů do silných vrstev. Uvnitř vysokých vrstev pilin, kůry či hnoje vznikají chemické reakce uvolňující takové množství tepla, že materiál začíná doutnat, až se na konec přece jen vznítí a chytne plamenem. V industriálních oblastech dochází podobným způsobem k zahoření hald hlušiny nebo skládek odpadů, z hlediska likvidace skládek je to celkem žádoucí proces, až na ten smrad.

Doporučení pro případ setkání s takovými situacemi v přírodě je opět vcelku jednoduché. Pokud možno nechodit do přírody vůbec. Vzhledem k její přesycenosti hořlavými materiály tam hrozí permanentní nebezpečí uhoření, tyto materiály mohou kdykoli vzplanout. Místy můžete v přírodě narazit na vysoce hořlavé materiály a věci, kterých se lidé v dobré víře snažili zbavit, ale nedotáhli tuto snahu do konce. Jsou to kupříkladu staré pneumatiky, výrobky z plastů, vyjeté oleje z aut apod. Tyto skládky označované ekology za „černé“, zřejmě podle jejich barvy, je proto po jejich nálezu nejlepší ihned podpálit. Proces hoření se tak stane kontrolovatelným a nemusí nutně nastat katastrofa v podobě rozšíření živelného ohně. K asistenci mohou být preventivně přizváni místní dobrovolní hasiči.

Rada: Po pečlivém zapálení černé skládky se doporučuje co nejrychlejší vzdálení.

Tato rada asi nepotřebuje rozbor a naši čtenáři ji určitě správně předpokládali již dopředu.

Sekundárním jevem při hoření odpadků je vznik silně toxických látek plynného charakteru.

Bylo by ale omylem, domnívat se, že je to chybou. Naopak, vzduch v přírodě je přímo nabitý žíravým plynem kyslíkem, způsobujícím závratě, mdloby a vznik volných kyslíkatých radikálů v organismu člověka. Zplodiny hoření jej upraví na úroveň blízkou normálnímu vzduchu v průmyslových oblastech života moderních lidí.

Živelný oheň se také může do přírody rozšířit z dopravních tepen moderní společnosti – ze silnic, dálnic a železnic. Může se zadřít kolo vlaku na železnici. Uplatňuje se při tom fyzikální zákon vzniku ohně třením. Od kola začnou odletovat žhavé jiskry, pro které není problém podpálit kdejaký organický materiál, odborně biomasu. Ve starších dobrých časech mnoho biomasy na polích a v hustých lesích podpálily a zlikvidovaly parní lokomotivy. To je v dnešní době řídkým jevem, bohužel, protože celkem dobrý zdroj požárů – havarované kamióny na silnicích a dálnicích - jsou většinou příliš daleko od nejbližší biomasy. Je to zvláště smutné v případech havárií kamionů s trhavinami, pyrotechnikou nebo alespoň benzinem a dalšími ropnými produkty. Rovněž vojenská technika a munice nejsou k zahazení, jen pozor na létající střely a další části této techniky. Osobní automobily se na této činnosti podílejí jen málo, pro moderního člověka to ani není žádoucí, přišel by tím o jednoho z nepostradatelných pomocníků.

Rada: Při požáru osobního vozu, zvláště pokud není váš, nic nehaste a okamžitě prchněte!

Pojišťovna vám ho ráda zaplatí a stejně byste nic podstatného nezachránili, jen byste zbytečně ohrožovali svůj holý život. Likvidace auta ohněm je vlastně jakousi atavistickou úlitbou bohu ohně. Podobné rituály provozují přírodní národy a kmeny. Chlácholí tím zlé duchy ohně, udobřují a naklánějí na svou stranu různá božstva ohně. V praxi to vypadá tak, že do ohně házejí různé věci. Zájemci o tuto starou tradici si ji mohou lehce oživit a navíc se mohou pohodlně zbavit různých nemoderních a tím nepotřebných věcí, podle hesla: přilož svoje polínko do ohně. Oheň se pochopitelně může vymknout kontrole a zbavit vás poměrně krátkého života, doporučení je, jak již mnozí tuší, jednoduché. Házejte věci do ohně jedině z bezpečné vzdálenosti.

Živelný oheň může být v přírodě nastartován také mnohdy exotickým způsobem. Váš dům i s vámi se může stát hořící pochodní díky vlivům kosmickým. Příkladem takových jevů může být dopad meteoritu, jehož velikost se nedá předem nijak garantovat. Zato se dá celkem dobře předpokládat, že vás mechanicky usmrtí již samotný meteorit. Jestliže náhodou mine živé osoby v domě, tak dům určitě zapálí, neboť bývá po průletu atmosférou dosti žhavý. Myslet si že jste zachráněni by bylo chybou, následně shoříte i s domem. Meteority dopadají řídce, podobně se ale chová náladový kulový blesk, jehož četnost výskytu ale v posledních letech stoupá.